

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind modificarea Codului Civil nr. 1107/2002
(cerințe pentru încheierea și funcționarea contractelor de reprezentare comercială)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege privind modificarea Codului Civil nr. 1107/2002 (cerințe pentru încheierea și funcționarea contractelor de reprezentare comercială) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i> Proiectul de lege a fost elaborat în vederea transpunerii corecte și integrale a prevederilor Directivei Consiliului 86/653/CEE din 18 decembrie 1986 privind coordonarea legislațiilor statelor membre referitoare la agenții comerciale independente, precum și pentru asigurarea unui cadru juridic clar, coerent și previzibil în materia contractului de agenție comercială. Proiectul legii constituie o prioritate stabilită în conformitate cu Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 și modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 818/2025, corespunzând acțiunii nr. 17 din Capitolul 3 „Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii”, aferent Clusterului 2 „Piața internă”, Anexa A.
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.</i> Reglementarea actuală a contractului de agenție comercială, consacrată în Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (art. 1687 și art. 1701–1711), preia doar parțial principiile instituite prin Directiva 86/653/CEE privind coordonarea legislațiilor statelor membre referitoare la agenții comerciale independente. Analiza cadrului normativ național relevă existența unor lacune în raport cu cerințele Directivei, în special sub aspectul: reglementării exprese a dreptului agentului comercial la compensație și despăgubiri la încetarea raportului de agenție; clarificarea regimului juridic clar al obligației de neconcurență postcontractuală, în vederea asigurării unui echilibru contractual între agentul comercial și principal; precum și al determinării termenului de un an pentru exercitarea dreptului la compensația de clientele. În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova privind armonizarea legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, precum și în vederea asigurării unui cadru juridic coerent, previzibil și concurențial echitabil în domeniul intermedierei comerciale, se impune completarea și alinierea dispozițiilor Codului civil la exigențele Directivei 86/653/CEE.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
<i>3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</i> Proiectul urmărește consolidarea protecției juridice a agenților comerciali, sporirea previzibilității raporturilor contractuale și îmbunătățirea cadrului juridic aplicabil relațiilor de reprezentare comercială. Proiectul de lege își propune să asigure transpunerea integrală și corectă a Directivei 86/653/CEE, iar principalele elemente noi se referă la: - reglementarea expresă a cauzelor în care agentul pierde dreptul la compensație și despăgubiri la încetarea raportului de agenție;

- stabilirea condițiilor și limitelor acordării compensației, inclusiv plafonarea acesteia la nivelul remunerației medii anuale;
- stabilirea termenului de exercitare a dreptului la compensație sau despăgubiri, prin instituirea obligației de notificare în termen de un an;
- introducerea unei norme speciale privind clauza de neconcurență aplicabilă după încetarea contractului de agenție;
- consolidarea caracterului imperativ al normelor de protecție a agentului comercial independent.

Astfel, potrivit proiectului de lege, se propune o nouă redacție a art. 1711 din Codul civil nr.1107/2002, în conformitate cu articolele 17-19 din Directiva 86/653/CEE, prin care sunt reglementate drepturile agentului comercial la încetarea contractului de agenție, instituindu-se posibilitatea de a solicita compensație și despăgubiri la încetarea contractului de agenție. Sunt stabilite condițiile de acordare a compensației, inclusiv criteriile de echitate și plafonul maxim al acesteia, termenul de executare a dreptului, precum și situațiile în care agentul poate pretinde despăgubiri pentru pierderile suferite. Totodată, norma prevede cazurile de pierdere a dreptului la compensație, termenul de un an pentru exercitarea acestuia, precum și aplicabilitatea drepturilor respective în cazul decesului agentului. De asemenea, sunt declarate nule clauzele contractuale care derogă în detrimentul agentului comercial, în vederea asigurării protecției acestuia.

De asemenea, în vederea transpunerii mai clare a articolului 20 din Directiva 86/653/CEE, potrivit pct. 2 din proiectul de lege, se propune modificarea art. 1700 alin. (1) din Codul civil nr. 1107/2002, prin ajustarea reglementării referitoare la obligația de neconcurență postcontractuală.

Modificarea propusă urmărește extinderea aplicabilității acestei norme și asigurarea unei protecții juridice adecvate și în cazul altor tipuri de contracte prin care o parte pune pe piață produsele altei persoane.

Astfel, alin.(1) al art.1700 se propune a fi expus în următoarea redacție: „(1) Contractul poate interzice sau limita partea care pune pe piață produsele altuia să desfășoare, după încetarea raporturilor contractuale, activități de profesionist (obligația de neconcurență).”

Utilizarea sintagmei „activități de profesionist” are un sens larg, care acoperă atât activitatea de întreprinzător, cât și activitățile liber-profesionale, în conformitate cu art. 3 din Codul civil. Totodată, nu există riscul instituirii unei interdicții generale asupra tuturor activităților, întrucât art. 1700 alin. (2) lit. b) limitează expres aplicarea obligației de neconcurență doar la produsele de tipul celor care au făcut obiectul contractului. În consecință, orice alte restricții care depășesc aceste limite sunt lovite de nulitate, potrivit alin. (4) al aceluiași articol.

Această abordare este în concordanță și cu terminologia utilizată în versiunile oficiale ale Directivei, inclusiv versiunea în limba franceză, care utilizează noțiunea de „clause de non-concurrence”, confirmând faptul că reglementarea vizează obligația de neconcurență.

Prin această modificare se urmărește clarificarea cadrului juridic privind instituirea clauzei de neconcurență după încetarea raporturilor contractuale, precum și alinierea legislației naționale la standardele stabilite de Directiva 86/653/CEE.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Modificările propuse la Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 sunt necesare în vederea alinierii legislației naționale la angajamentele asumate de Republica Moldova privind transpunerea Directivei 86/653/CEE, contribuind astfel la consolidarea securității juridice, asigurarea echilibrului contractual și sporirea predictibilității în relațiile comerciale dintre părțile contractului de agenție comercială.

4. Analiza impactului de reglementare Proiectul legii vizează armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, iar în temeiul art. 31 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, analiza impactului de reglementare se prezintă în formă simplificată.
4.1. Impactul asupra sectorului public Proiectul de lege nu generează un impact instituțional semnificativ asupra sectorului public, întrucât reglementările propuse vizează raporturile juridice de drept privat dintre agenții comerciali și principalii. Aplicarea normelor va reveni instanțelor de judecată, în cadrul atribuțiilor existente.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative Punerea în aplicare a legii nu va determina cheltuieli bugetare suplimentare. Deși proiectul vizează sectorul privat, plata compensații prevăzute (art. 1711) are regim fiscal specific (impozit pe venit, contribuții). În acest sens, se coconsideră oportun să se expună Ministerul Finanțelor asupra proiectului și să confirme dacă aceste noi drepturi patrimoniale sunt clar încadrate din punct de vedere fiscal.)
4.3. Impactul asupra sectorului privat Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, prin crearea unui cadru normativ clar, previzibil și echilibrat pentru contractele de agenție comercială. Includerea prevederilor menționate în legislația națională va oferi posibilitatea consolidării protecției agenților comerciali, reducerea riscurilor juridice și a litigiilor, iar mediul de afaceri va beneficia de reguli armonizate cu standardele Uniunii Europene, favorizând dezvoltarea relațiilor comerciale.
4.4. Impactul social Proiectul va avea un impact social pozitiv, prin îmbunătățirea protecției agenților comerciali și asigurarea unor condiții contractuale echitabile. Aceasta va contribui la stabilitatea raporturilor de muncă independente și la creșterea încrederii în relațiile comerciale. 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Gestionarea contractelor de agenție implică datele personale ale agenților persoane fizice (nume, detalii financiare, clienți aduși de agent). De asemenea, reieșind din alin.(4) al art. 1711, este instituit dreptul moștenitorilor la compensație, fapt ce atinge direct zona prelucrării datelor cu caracter personal. 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE Proiectul actului are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Proiectul legii transpune în mod fidel prevederile Directivei Consiliului 86/653/CEE din 18 decembrie 1986 privind coordonarea legislațiilor statelor membre referitoare la agenții comerciali independenți. Gradul de compatibilitate a proiectului de lege cu Directiva Consiliului 86/653/CEE este reflectat în tabelul de concordanță elaborat conform prevederilor Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Transpunerea prevederilor cadrului juridic intern în domeniul contractelor de agenție comercială are ca scop instituirea unui mecanism unic de colaborare și interacțiune cu țările membre ale Uniunii Europene.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, la data 02.02.2026, anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice, inclusiv pe portalul: www.particip.gov.md și este disponibil la link-ul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16046 . Totodată, în conformitate cu art.32 alin.(1)-(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice, fiind plasat pe pagina web oficială a MDED și portalul particip.gov.md.
7. Concluziile expertizelor
Concluziile expertizelor vor fi incluse după realizarea și recepționarea acestora.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
În vederea punerii în aplicare a prevederilor proiectului de lege, nu este necesară modificarea sau elaborarea altor acte normative, întrucât reglementările propuse sunt suficient de clare și pot fi aplicate în mod direct în cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
--- Se solicită suportul Ministerului Justiției pentru completarea compartimentului 9 din <u>Nota de fundamentare</u> .

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU